

Bevrijding en herstel voor Jakob

door

Jan A. Baaijens

Kapelle

2011

Wat kunnen we leren van de levensloop van Jakob?

Pastorale lessen en adviezen
voor het onderkennen van geestelijke gevaren

De weg naar bevrijding en herstel wordt ons
vanuit Gods Woord voorgehouden

Wat zijn de gevolgen
van verkeerde keuzes en handelingen?

Hoe kom je in de weg van God
en mag je vertrouwend gaan op Zijn beloften?

Hoe verliest onze 'oude Jakob' het bij de Jabbok
en wordt onze nieuwe mens 'Israël',
de overwinnaar met God!

In welke weg word je losgemaakt
van negatief denken en depressies?

Wanneer word een Mara
(water van bitterheid en teleurstelling)
voor ons een heerlijk Elim?

Hoe kom je los van gebondenheid aan zonden?
Hoe word je hersteld van een geestelijke belasting?

'Jezus, vol liefde, U wilt ons leiden,
Wij prijzen U als onze Heer.
Kom met Uw kracht, o Heer
En vul ons tot Uw eer,
kom tot Uw doel met een ieder van ons.
Maak ons een volk, Heer, heilig en rein,
Dat U Heer volkomen steeds toegewijd zal zijn.'

(Hans Lieberton)

Inhoud

De levensloop van Jakob

Het zondeprobleem
Een hemelse ladder voor Jakob
Een bemoediging van God
Geloof en twijfel
Jakob bij de Jabbok
Buigen voor een opwekking
Opwekking in Wales
Verliezen en overwinnen

Pastorale illustraties

De levensloop van Jakob

In de levensgeschiedenis van Jakob liggen veel lessen voor belangrijke onderdelen van dit boek. Bij Jakob is er pas in de avond van zijn leven (op 130-jarige leeftijd) een oplossing gekomen, toen na jaren van depressie Jozef weer aan zijn leven werd toegevoegd. Toen Jozef op 17-jarige leeftijd is weggevoerd naar Egypte, moet Jakob ongeveer 108 jaar oud zijn geweest. Nadat Jakob door zijn oudste zonen was misleid met de bebloede mantel van Jozef, werd hij in rouw gedompeld. We lezen hierover in Gen. 37:34-35: 'Toen scheurde Jakob zijn klederen, en legde een zak om zijn lendenen; en hij bedreef rouw over zijn zoon vele dagen. En al zijn zonen, en al zijn dochters maakten zich op, om hem te troosten; maar hij weigerde zich te laten troosten, en zei: Want ik zal, rouw bedrijvende, tot mijn zoon in het graf neerdalen. Alzo beweende zijn vader hem.' Hij zegt te zullen rouwen tot aan zijn dood. In de WV-vertaling lezen we: 'Treurend daal ik af naar mijn zoon in het dodenrijk.' Hier is dus duidelijk sprake van een depressie, die zo'n 22 jaar heeft geduurd. Toen zijn zonen naar Egypte gingen om koren te kopen, zat de angst er bij Jakob nog diep in. (Zie dit maar in Gen. 42:4, 36, 38.) Hij komt in vers 36 tot de moedeloze uitspraak: 'Al deze dingen zijn tegen mij!' Als Benjamin ook niet zou wederkeren, zouden zijn zonen zijn 'grauwe haren met droefenis ten Grave doen neerdalen' (vers 38). Directeur Teun Stortenbeker van St. De Hoop schrijft ons in zijn boek 'Als Jozef je zoon is': Ik vind het meest triest van dit verhaal dat Jakob eigenlijk wordt teruggeworpen op zijn oude verongelijkte houding (...). Natuurlijk was hij ontroostbaar. Natuurlijk zou hij nooit meer dezelfde zijn. Maar om dan maar te zeggen: 'Ik zal treuren om mijn zoon tot ik in het graf neerdaal,' dat is weer zo'n uitspraak die een eigen leven gaat leiden. Daarmee sprak hij een vloek over zichzelf uit. Als je verder leest, zie je ook dat Jakob alle hoop had verloren. Het liegen en bedriegen was afgelopen. Daarvan was hij definitief genezen, maar zijn levensvisie ging als een kaarsje uit. Jakob verwoordde het zelf toen hij jaren later in Egypte kwam en tegen farao zei: 'Het getal der jaren mijner vreemdelingschap is honderd en dertig; weinig in getal en kwaad zijn al mijn levensjaren geweest, en zij hebben niet bereikt het getal der levensjaren van mijn vaderen in de dagen hunner

vreemdelingschap' (Gen. 47:9). Jakob is de grote verliezer van het boek Genesis, de stamvader van Israël. Maar wat een zegen en een troost dat de 'geschiedenis van Jakob' de 'geschiedenis van Jozef' wordt.'

Jakob kon zichzelf niet ontworstelen uit zijn bedrieglijke aard (zijn neiging om te bedriegen). Hij verlangde wel naar de zegen van God, maar miste vaak het vertrouwen en het geduld om 'de weg naar deze zegen' aan God over te laten. Zijn eigen aandeel in het oplossen van zijn problemen heeft hem alleen maar dieper in de ellende geholpen. Hij wilde zelf de controle over zijn leven en goede toekomst behouden. Dit staat juist tegenover het geloof. Geloven betekent: 'je doen dragen', je laten leiden en de Heere het laten doen in je leven. Wacht dan maar gelovig en vertrouwend op de Heere... Hij zal het dan doen in je leven. Alles wat je er zelf, in eigen kracht en inzicht aan wil doen, werkt niet goed en zelfs wel averechts. Als je vast zit in het moeras van de zonde of van de depressie, moet je niet gaan draaien en keren en worstelen in de put... je zult er zodoende nog vaste in komen te zitten. Je hebt dan hulp nodig van buitenaf en van Bovenaf. Jezus, de grote Bevrijder is het die je verlossing en bevrijding biedt! Hij is in onze diepste ellende gekomen om ons er uit op te halen.

Jozef is hierin een type of voorbeeld van de Heere Jezus. Jozef deed als onderkoning het graan uit om mensen uit de hongersnood te redden. Hij is de 'Behouder des levens' (de Zafnath Paäneah). In Gen. 30:24 lezen we van Rachel na zijn geboorte: 'En zij noemde zijn naam Jozef, zeggende: De HEERE voege mij een andere zoon daartoe.' Rechtstreeks uit het Hebreeuws vertaald staat er: 'De HEERE zal toevoegen zeggende Jozef zijn naam'. Het grondwoord Jozef is daar 'zal toevoegen'. Dan is het een heerlijke belofte geweest, wat later in het leven van Jakob is vervuld.

Zoals Jozef moest worden toegevoegd aan het leven van Jakob en zijn zonen, moet Jezus aan ons leven worden toegevoegd om te redden en te bevrijden van zonde, ellende en depressie. Een verleid, gevallen en belast mens moet niet proberen om zichzelf te helpen, maar hij moet zich laten helpen. Onze toestand is (van nature) te ernstig en te verziekt, om door onszelf te kunnen worden genezen. Voor God zijn wij door de zondeval failliet verklaard, zodat wij geen eigen vermogen hebben om onze schuld te kunnen betalen. Alleen wat ons wordt toegevoegd, zal ons kunnen redden.

De oplossing van het zondeprobleem

De natuurlijke, ongelovige mens is geneigd om te zondigen. Dat is na de zondeval een wetmatigheid geworden. Je kunt deze wetmatigheid niet in eigen kracht en inspanning oplossen. Door genade en geloof is dit wel mogelijk. Hierdoor wordt er namelijk iets toegevoegd aan de (on)mogelijkheden die wij zelf hebben.

Jezus heeft de wet vervuld. In Hem kunnen we door het geloof Gods wil doen. Door het geloof in Jezus Christus zijn wij vrijgemaakt van de (verdoemende) kracht van de wet. Door Hem zijn wij rechtvaardig voor God en kunnen we in heiligmaking voor Hem leven. Een gelovige moet het er voor houden

Het zondeprobleem

Je moet de zonde zien als een blok ijzer. Het is een wetmatigheid, dat het ijzer geneigd is om te vallen. Op geen enkele wijze kun je dit zondeprobleem in eigen kracht oplossen. Deze wetmatigheid kan alleen maar worden opgeheven door er iets aan toe te voegen, namelijk de magneet van de genade.

Denk hierbij aan de betekenis van de naam Jozef: 'toevoegen', wat de HEERE zal doen. Hij is hierin een type van Christus. Als Christus door genade en geloof aan je wordt toegevoegd, zul je in Hem zijn! En dan is ook jouw zondeprobleem in Hem opgelost.

Toen de 130-jarige Jakob vernam dat Jozef nog leefde, en 'regeerder in gans Egypteland was, bezweek zijn hart, want hij geloofde hen niet' (Gen. 45:26). Maar toen hij de wagens van Jozef zag, 'zo werd de geest van Jakob, hun vader, levendig' (vers 27). We lezen verder in vers 28: 'En Israël zei: Het is genoeg! Mijn zoon Jozef leeft nog! Ik zal gaan, en hem zien, eer ik sterve!' Hij hoefde zich vanaf dat moment maar te laten meevoeren naar Egypte, om goed verzorgd en in de nabijheid Jozef nog 17 jaren te leven. Eindelijk was de oude Jakob toen uitgewerkt en mocht de nieuwe Israël 'in de overwinning' van Jozef delen. De is een voorbeeld van 'het overwinningsleven' in Jezus Christus, de eeuwige Koning! We lezen in Gen. 47:27: 'Zo woonde Israël in het land van Egypte, in het land Gosen; en zij stelden zich tot bezitters daarin, en zij werden vruchtbaar en vermeerderden zeer.'

Het is een tragische zaak in het leven van Jakob dat hij zolang als 'Jakob' een moeizaam leven heeft moeten leiden. Zijn (gezins)leven was vervuld met bedrog, listigheid, wantrouwen, zonde, ondanks dat hij ook een goed Godvrezend deel in zich had. Hij leefde regelmatig beneden de norm van een gezonde gelovige. Hoeveel angst, pijn en depressie heeft hij daardoor wel niet moeten lijden?!

Waarom is zijn levensgeschiedenis zo uitgebreid beschreven? Is het voor geen waarschuwend voorbeeld, om hem maar niet in het verkeerde na te volgen. We kunnen er ook de valkuilen, die ons bedreigen, in herkennen. Aan de andere kant zien we er ook de grote liefde en lankmoedigheid van God in. Hij laat het werk van Zijn handen niet varen! Hij redt ons dwars door onze fouten heen... Hij wil de wonden, ontstaan door onze zonden, genezen.

Toch.. en toch, ondanks alles heeft hij Jakob liefgehad (Rom. 9:13). Ondanks Jakob heeft Hij Jakob liefgehad! Kun je dat ook zeggen: ondanks mijzelf heeft Hij mij liefgehad...

Een hemelse ladder voor Jakob

Lezen: Genesis 28:10-22

Jakob moet op ongeveer 76-jarige leeftijd vluchten voor Ezau, van Berseba naar Haran. Het is voor een eenzame vluchteling een lange en gevaarlijke reis van ruim 850 kilometer. Jakob overnachtte op deze reis ongeveer 90 km van Berseba, omdat de zon was ondergegaan. Hij moest de droevige gevolgen van zijn zonden ervaren en zal in een moedeloze toestand daar zijn gaan slapen, met een steen als hoofdkussen. Dat kwam allemaal hard aan tot in zijn binnenste. Het kan zijn dat Jakob toch al zwaarmoedig van aard was, gezien zijn langdurige depressieve toestand op latere leeftijd. Hij had weliswaar een diep verlangen naar de beste zegen van God, maar probeerde die op zijn eigen verkeerde manier te bemachtigen. Zelfredzaamheid en eigenzinnigheid staan het gelovig verwachten tegen. Een geestelijke 'doe-het-zelver' is een 'onderspit-delver'. Hij moest door zijn bedriegerijen het onderspit delven. Hij had zijn verdiende loon ontvangen en kon slechts nog op genade hopen. En God is zeer genadig! Op de dieptepunten van Jakobs leven kwam Hij hem opzoeken. In zijn geval door middel van een visioen of droom.

We lezen in Gen. 28:12-15: 'En hij droomde; en ziet, een ladder was gesteld op de aarde, welker opperste aan de hemel raakte; en ziet, de engelen van God klommen daarbij op en neer. En ziet, de HEERE stond op dezelve en zei: Ik ben de HEERE, de God van uw vader Abraham, en de God van Izak; dit land, waarop gij ligt te slapen, zal ik aan u geven, en aan uw zaad. En uw zaad zal wezen als het stof der aarde, en gij zult uitbreken in menigte, westwaarts en oostwaarts, en noordwaarts en zuidwaarts; en in uw zaad zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden. En zie, Ik ben met u, en Ik zal u behoeden overal, waarheen gij trekken zult, en Ik zal u wederbrengen in dit land; want Ik zal u niet verlaten, totdat Ik zal gedaan hebben, hetgeen Ik tot u gesproken heb.'

Een bemoediging van God

Symbolisch en geestelijk gezien is zo'n ladder Jakobs een bemoediging van God, om het geloofsleven te versterken. Ken je die momenten van bemoediging in je leven? Heb je van die heerlijke momenten gehad, dat je beseftte 'dat God van je afwist', dat Hij liet merken jouw zoekende situatie te kennen. Het is als een geestelijke toeknik van Boven, om je te bemoedigen en aan te sporen om door te gaan in het zoeken van de Zaligmaker. Je kunt het vergelijken met een vlieger, die in de wolken is verdwenen. Je houdt het touw nog wel vast, maar je kunt de vlieger niet meer zien. Zou de vlieger niet van het touw zijn afgewaaid door de windvlagen? Ben je door de stormen in je leven de vlieger kwijtgeraakt. Ben je voor je gevoel je geloof kwijtgeraakt - gaat die vlieger niet meer op? Dan kun je met het touw nog in je

handen staan, terwijl je het contact van jouw kant hebt verloren. En ineens voel je weer enkele schokjes aan het vliegertouw! De vlieger is er nog... er is weer contact. Zo kun je op geestelijk gebied worden bemoedigd door het gevoel van de aanwezigheid van God.

Nu gaat het verder bij Jakob te Beth-El (want zo heeft hij deze plaats genoemd). Hij ontvangt in het visioen ook geweldige beloften voor de toekomst van God. Beloften die zelfs nog gelden voor ons, omdat in Jakobs zaad alle geslachten van de aardbodem gezegend worden. Hij zou vanaf dat moment vertrouwend kunnen gaan op de beloften van God. Hij zou moeten kunnen zingen:

‘Wat de toekomst brengen moge,
Mij geleidt des Heeren hand.
Moedig sla ik dus de ogen
Naar het onbekende land.

Waar de weg mij brengen moge,
Aan des Vaders trouwe hand,
Loop ik met gesloten ogen
Naar het onbekende land.’

Deze regels zijn gedicht door Jacqueline van der Waals, toen ze wist dat ze kanker had.

Geloof en twijfel

Geloven is een eenvoudige zaak, maar de gelovige is vaak het probleem. Ik heb gezien hou een student met het geloof worstelde. Hij wilde wel geloven, maar zei: ‘Mijn verstand zit in de weg.’ Daarna zonderde hij zich af in de natuur om te bidden tot God. Jezus staan in het Evangelie nodigend voor ons, maar een zondaar zit zichzelf vaak in de weg. Jezus is de Weg en wijst ons de weg. Als wij Hem hebben, hebben wij ook toekomst. Als de Heere Zich in Zijn liefde aan ons geopenbaard heeft, waarom kunnen wij dan nog twijfelen? Zien wij niet te veel op de omstandigheden, zoals ook Jakob dit keer op keer deed. Twijfel kijkt steeds weer om zich heen, geloof hoeft het niet te zien. Een gelovige heeft eigenlijk twee ogen: een oog naar binnen en een oog naar boven. Als het oog naar boven open is, kan het oog naar binnen niet zien, en zo is het ook andersom. Ik vernam eens het volgende voorbeeld, waarbij geloof en twijfel worden gepersonifieerd:

Geloof is binnen in het huis. Twijfel klopte aan de deur. Geloof deed open... en zag niemand. Daarna wordt er weer door Twijfel aangeklopt. Snel opent Geloof de deur... weer niemand te zien! Hoe snel geloof de deur ook opent, hij kan Twijfel maar niet ontdekken. Begrijp je het voorbeeld? Je kunt het ook zeggen van Licht en Donker. Donker klopt op de deur. Licht doet open en kijkt.... en donker is nergens te zien. Licht is namelijk sterker dan Donker. Door Licht verdwijnt Donker. Zo is het ook met Geloof en Twijfel. Door Geloof verdwijnt Twijfel. Twijfel verdwijnt als Geloof verschijnt.

Als het zicht om je heen en naar binnen toe angstig en duister is, zeggen ze in het Engels: ‘Try the uplook!’

Jakob bij de Jabbok

Lees: Genesis 32

De oudere Jakob is op ca. 96-jarige leeftijd vastgelopen bij het riviertje de Jabbok. Zijn angst voor Ezaü bereikte toen een hoogtepunt. Ezaü kwam hem met 400 man tegemoet. Van Rebekka had Jakob 20 jaar eerder gehoord dat Ezaü hem wilde doden (Gen. 27:41). De bedrieger bedacht dat hij nu met zijn listen wel eens bedrogen zou kunnen uitkomen. Hij stuurt, om Ezaü gunstig te stemmen, 550 stuks vee in gedeelten vooruit. Er moest bij worden gezegd 'Jakob, uw knecht' en 'mijn heer Ezaü', terwijl Jakob onder meer was gezegend met de woorden 'wees heer over uw broederen' (Gen. 27:29). De angst van Jakob was echter ongegrond. Ezaü was niet boos meer. Ik denk dat hij ook rijk geworden is van het bezit van Izak. De jager Ezaü had zijn gewenste buit binnen en was tevreden. Hij zei niet voor niets tegen Jakob: 'Ik heb veel, mijn broeder!' (Gen. 33:9). Jakob mocht echter dankbaar reageren: '...Dewijl het God mij genadiglijk verleend heeft, en dewijl ik alles heb...' De ongegronde angst is een gevolg van Jakobs zonden. Bezorgdheid, angst en depressie horen bij een mens die niet uit het geloof alleen kan leven!

Jakob werd door angst (in het nauw) gedreven. We lezen in Gen. 32:7: 'Toen vreesde Jakob zeer, en het was hem bang...' Vanuit de nood kwam het geloof van Jakob toch nog tevoorschijn in Gen. 32:9-12. Hij strekte zich uit naar de Verbondsgod, pleitend op zijn beloften. In vers 9 lezen we: 'Voorts zei Jakob: O, God van mijn vader Abraham, en God van mijn vader Izak, o HEERE!...' Hij mag zich zijn plaats en positie in Gods verbond realiseren. Dit is een belangrijk facet in het geloofsleven. Om sterk te kunnen staan tegen dreigende aanvallen, moeten we onze positie in Christen terdege beseffen! Vanuit deze vaste thuisbasis kan er ook een goede uitvalsbasis zijn. We weten dan ook dat de belovende God in Christus het voor ons zal doen! We mogen het Hem dan laten regelen. Hij zal doen wat Hij heeft beloofd. Mozes mocht dit geloof voor de Rode Zee wel beoefenen. Het volk vreesde zeer voor de naderende Egyptenaren, maar Mozes mocht in het geloof zien wat God zou doen. We lezen in Ex. 14:13-14: 'Doch Mozes zei tot het volk: Vreest niet, staat vast, en ziet het heil van de HEERE, dat Hij heden aan u doen zal, want de Egyptenaren, die gij heden gezien hebt, zult gij niet weer zien in eeuwigheid. De HEERE zal voor u strijden, en gij zult stil zijn.' In de volgende verzen zien we het wonderlijke werk van God.

Jakob gaf aan de ene kant wel God de eer in wat Hij had beloofd en gedaan, maar aan de andere kant gaat hij toch ook door met het listig regelen, om Ezaü maar gunstig te stemmen. Hij gelooft in 'de belovende God', Die Zijn beloften al heeft waargemaakt, maar waarom kan hij dan niet vertrouwend volgen in de verdere weg? Hij denkt zozeer aan zijn eigen veiligheid, dat hij zelfs zijn vrouwen en kinderen voor laat gaan, het 'dreigende gevaar' tegemoet. Als hij maar een beetje heldhaftig was had hij dit toch zeker niet zo gedaan. Uiteindelijk loopt hij gelukkig vast aan de oever van de Jabbok.

Het is een goede zaak als we vastlopen met ons zondige leven, met onze verkeerde eigen 'ik'. Als we ons leven (onze 'psuche') in het geestelijk leven zullen verliezen, zullen wij het vinden. In het verliezen van onze eigen ik kan juist grote winst liggen. De Heere Jezus leert ons dit in Luk. 9:24: 'Want zo wie zijn leven behouden wil, die zal het verliezen; maar zo wie zijn leven verliezen zal, om Mijnentwil, die zal het behouden.' In Matth. 10:39 lezen we: 'Die zijn ziel vindt, zal dezelve verliezen; en die zijn ziel zal verloren hebben om Mijnentwil, zal dezelve vinden.' Het Griekse woord 'psuche' in Matth. 10:39 kan 'ziel' of 'leven' betekenen. Het gaat hier om

zelfverloochening en overgave aan de heerschappij van Jezus. Navolging van Jezus vereist een volstrekte overgave van jezelf! Je volgt je eigen zin dan niet meer na, maar bent dan gericht op de wil van je hemelse Koning.

Jakob volgde zijn eigen zin en inzichten lange tijd nog wel na. Dit heeft hem juist zoveel problemen gegeven in zijn leven. Dit was zijn zwakke plek. Op een zwakke plek in een boom, struik of organisme kunnen zich snel schimmels en parasieten vestigen. Boze geesten komen ook via de zwakke plekken van iemands innerlijk binnen. In het pastorale gedeelte wil ik daarom ook aandacht besteden aan deze zwakke plekken, zodat ernstige besmettingen kunnen worden voorkomen. We moeten zien te voorkomen, wat ons anders zal kunnen 'overkomen'. Er kunnen zwakke plekken zijn in familiepatronen en -gewoonten, in karakters, in de psyche, in het gevoelsleven of in een combinatie van (enkele) genoemde zaken. Het bedriegen of een ander 'voor het lapje' houden zat duidelijk in de familie van Jakkob, in zijn voorgeslacht en nageslacht, maar het was ook aanwezig bij Rebekka, Laban en Rachel. Het karakter van Jakob werkte zijn geloofsleven tegen.

Teun Stortenbeker, directeur van St. De Hoop schrijft ons in zijn leerzame boek 'Als Jozef je zoon is...' over bevrijding uit familiepatronen, toen en nu. Hij verklaart ons al in de inleiding, dat 'verslaving niet meer is dan een uiterlijk verschijnsel. Een brutale uiting van het kwade dat mensen innerlijk verscheurt sinds de eerste zonde in het paradijs'.

Het leven van Jakob is daarom ook actueel voor ons onderwerp. Stortenbeker hoopt 'dat veel mensen door het lezen van zijn boek ervoor zullen kiezen om de strijd uit handen te geven aan het supersterke leger van God, net als Jakob en David dat uiteindelijk deden'. Zondige zaken uit het verleden dienen te worden opgespoord, beleden en opgeruimd. In het boek van Teun worden hier goede actuele voorbeelden van genoemd. Hij schrijft over de aartsvader: 'Jakob is een volhouder als het gaat om (...) zelfwerkzaamheid. Je ziet hoe God hem zegende, maar je ziet tegelijkertijd hoe Jakob tot het uiterste bleef berekenen, wikken en wegen en iedereen te slim af wilde zijn. Telkens bedacht hij weer een systeem om z'n hoofd boven water te houden. Maar het was allemaal mensenwerk.'

De directeur van het centrum voor evangelische verslavingszorg en hulpverlening De Hoop geeft ons te kennen: 'Bijna iedere gast die bij De Hoop verblijft vertegenwoordigt een complexe familiegeschiedenis, inclusief intriges, overspel, bedrog, afwijzing, verwennerij, ruzies, familievetes, ziekte en dood. Geen verslaafde die bij ons komt, staat los van z'n familie-erfenis. Niet zelden is behandeling in de Hoop de aanleiding dat familieproblemen bespreekbaar worden. Dat kan een geweldige zegen en bevrijding betekenen voor de familie en een doorbraak in een probleem dat soms generaties oud is. Incest, onreinheid, criminaliteit, vrome schijn, het zijn slechts enkele van de vele familieziektes die de ontwikkeling van individuele familieleden kunnen stagneren.'

Als we de zwakke en zieke plekken op gaan sporen en aan de orde willen en stellen, kunnen we niet om deze ontdekking van oorzaken heen. Je ziet dit probleem dus ook in de familie van Jakob. Dat er boze geestelijke parasieten aan het werk zijn in families is inmiddels wel duidelijk. De familiebeerput moet worden opengemaakt, voordat er weer een kalf in de put verdrinkt! Als er zonden voortwoekeren in het hart, dient dit hart op geestelijke wijze te worden opengesneden; daarna moeten de zonden berouwvol worden beleden. Belijden is 'aan het licht brengen'. Het openbaarmakend licht van de Heilige Geest is hiervoor en hierbij nodig. We zingen immers:

'Heer, Uw licht en Uw liefde schijnen,
waar U bent zal de nacht verdwijnen
Jezus, Licht van de wereld, vernieuw ons,
levend Woord, ja, Uw waarheid bevrijd' ons.
Schijn in mij, schijn door mij.'

(Graham Kendrick)

Stortenbeker leert ons: 'Belijden, vergeving ontvangen en anderen vergeving schenken zijn net zo belangrijk als ademen, eten en drinken. Een mens wordt pas mens als de geestelijke versperringen zijn opgeruimd, die een vrije doorgang op de levensweg belemmeren.' Verderop in het boek vertelt hij ons: 'Ik ken heel wat mensen die verkeerde geheimen met zich meedroegen. Langzaam vernietigde het hun leven, want een belastend geheim is als een kwaadaardig gezwel. Mensen die een geheim met zich meedragen, worden nooit gelukkig. Het is een loodzwaar verbond dat, in tegenstelling tot het verbond met de Here en het geheimenis van de omgang met God, mensen gevangen houdt in slavernij.' Ook dit is een belangrijk gegeven dat we mee moeten nemen in het pastorale gedeelte van dit boek.

Teun verhaalt van een man, die na vijftienvier jaar huwelijk klaagde dat zijn huwelijk zo slecht was. Teun vroeg hem of hij 'vergelijkingsmateriaal' had. Uiteindelijk kwam het geheim naar buiten: hij was nog steeds verliefd op het meisje van vijftien jaar, waar hij vroeger verkering mee had gehad. Hij haalde daarna een klein, vergeeld pasfotootje van haar uit zijn portemonnee. Het meisje van toen zou, als ze nog leefde, toen ongeveer veertig jaar moeten zijn. Hij moest het daarna zijn echte vrouw gaan belijden en het fotootje 'ritueel' verbranden, omdat het een afgod voor hem was. Teun zei hem verder: 'Het belemmert niet alleen je huwelijksleven, maar ook je geestelijk leven.' Hoewel het de man grote moeite kostte om het te doen, heeft hij het gedaan en heeft hij zijn huwelijk 'gered'.

Het woordje Jabbok betekent "leegmaken". Dat is opmerkelijk, en het past bij de situatie en het proces dat daar heeft plaatsgevonden, met en in Jakob. De zondige oude Jakob moest daar vastlopen in het zand van de Jabbok. Jakob moest geestelijk worden leeggespoeld door het water van de Jabbok. Het bedrog moest er door de worsteling worden uitgeschud. De ware Jakob moest uit de mouw komen. De aan zichzelf vastklampende Jakob moest zijn eigen identiteit bekendmaken. Hij moet eerst worden losgemaakt van al zijn bedrieglijke trucjes. Dit geestelijk reinigingsproces is nodig en nuttig voor ons allemaal! Dit zal herhaaldelijk kunnen en moeten plaatsvinden. Iedere keer als er weer te veel vuil in ons zit, moeten we geestelijk worden gespoeld.

Hoeveel christenen worstelen er niet met boze gedachten en kwade invloeden? Ik heb de percentages van dr. Anderson al genoemd. Hoe komt het dat maar vijftien procent van de christenen, in zijn onderzoek, vrij is van al die boze invloeden, waardoor ze zich niet geboden weten. Zij mogen staan in de vrijheid van de kinderen Gods (Gal. 5:1). Niettemin kunnen zij weer met het juk der dienstbaarheid worden bevangen. Zij worden niet voor niets vermaand en opgeroepen, om staande te blijven. Dat heeft dus ook weer te maken met de geestelijke wapenrusting, die ze steeds weer moeten aandoen (Ef. 6:11). Laten we ons echter maar niet triomffatalistisch opstellen, zo van: 'wij staan in de overwinning, ons kan niets meer gebeuren...' Op een andere plaats wordt vermaand: 'Zo dan, die meent te staan, zie toe, dat hij niet valle' 1 Kor. 10:12).

Buigen voor God

We gaan verder bij Gen. 32:24, waar we lezen: 'Doch Jakob bleef alleen over; en een man worstelde met hem, totdat de dageraad opging.' Let er op: 'Jakob bleef alleen over'.

Dit zal een ieder van ons overkomen, vroeger of later.

Op een gegeven moment sta je alleen tegenover God!...

Hij roept tot verantwoording. Wat is het antwoord dat je Hem kunt geven?

Dat antwoord moet je Hem nu al kunnen geven. Beantwoordt ons leven aan Zijn wet en wil? Beantwoordt ons leven aan Zijn oproep tot geloof en bekering?

Geven wij antwoord op Zijn liefde?

Als we nu geen antwoord willen geven, moeten wij het later doen. Alle knie zal zich tot eenmaal voor Hem buigen!

Buig je nu al aan de voet van het kruis voor Zijn Zoon?

Of moet je pas werkelijk buigen voor Gods heilige troon?

Opwekking in Wales

Buigen is ook nodig voor een geestelijke opwekking. In 1903 was er een begin van opwekking in Zuid-Wales. Er ontstonden daar 300 gebedskringen, die om een opwekking baden. Evan Roberts had toen al tien, elf jaar om een opwekking gebeden. Hij kwam uit een gelovig gezin, dat tot de Calvinistisch-Methodistische kerk behoorde. Als jongen was hij diep onder de indruk geraakt door de woorden van een ouderling, die sprak: 'Denk eraan, trouw blijven. Hoe zou het zijn als de Geest zou neerdalen en jij zou er niet bij zijn...' Toen Evan Roberts hoorde dat iemand van een groep jongelui bad 'Heer, buig ons', zei de Heilige Geest in het hart van Evan: 'Dat is wat jij nodig hebt.' Later op die conferentie kwam de Geest steeds sterker op hem. Hij viel op zijn knieën, met zijn armen over de stoel, terwijl de tranen hem over het gezicht stroomden. Hij riep het uit: 'Buig me, buig me!' Hij vertelt ons verder: 'Gods liefde boog me. Daarop sloeg een golf van vrede door me heen. Daarna moest ik denken aan het laatste oordeel en ik werd vol van mededogen voor hen, die daarvoor zouden moeten verschijnen. Daarop werd de redding van zielen op mijn hart gedrukt. Ik stond in vuur en vlam met een verlangen om heel Wales te doorkruisen, om te vertellen van de Verlosser.'

Roberts kreeg ingegeven, dat er vier stappen moesten worden gezet, als voorbereiding op een opwekking, namelijk 'belijden van alle zonden uit het verleden, bekering en rechtzetting, overgave aan de Heilige Geest en gehoorzaamheid, openbare belijdenis van Christus'.

De grote opwekking vond in Wales in 1904 en 1905 plaats. Er was een ware uitstorting van de Heilige Geest. In massa's stroomden de mensen naar de kerken. Als er geen preek was, zongen, baden en getuigden de mensen, al naar de Heilige Geest hen leidde. Het heilige vuur ging van dorp naar dorp en van stad naar stad. In die tijd kregen de kerken er 185.000 leden bij.

Als we nu mogen buigen, worden we leeggemaakt van onze zonden. Dan gaat de oude bedrieger er aan. Iemand die niet wil buigen voor God, bedriegt zichzelf, wil anderen bedriegen, en wil eigenlijk ook God bedriegen. Wat een dwaasheid! God ziet tot in het diepste van ons hart... Hem kun je nooit bedriegen!

Als je nog onbekeerd bent, kom dan maar tevoorschijn, zoals je bent! Je kunt er alleen maar beter van worden. Als het richting hemel betreft: 'nee' heb je... en 'ja'

kun je krijgen. Mozes heeft het al verkondigd in Deut. 30:19-20: 'Ik neem heden tegen u tot getuigen de hemel en de aarde; het leven en de dood heb ik u voorgesteld, de zegen en de vloek Kiest dan het leven, opdat gij leeft, gij en uw zaad, liefhebbende de HEERE, Uw God, Zijn stem gehoorzaam zijnde, Hem aanhangende; want Hij is uw leven en de lengte van uw dagen...'

Verliezen en overwinnen

We keren terug naar de Jabbok. Een man worstelde met Jakob, totdat de dageraad opging. Het kan zijn dat ze aan de oever of zelfs in het water streden. Stel je voor dat Jakob regelmatig achterover in het water zou zijn geduwd. Wat een enorme strijd voor zijn behoud moet hij dan wel op ca. 96-jarige leeftijd hebben gestreden. Zou hij zich in angst hebben vastgeklampt aan zijn tegenstander? In vers 26 zei Jakob: 'Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent.' Hij kon zich niet meer aan zichzelf vastklampen. Hij streed als het ware met zijn Rechter, die zijn Redder werd. God riep Adam (in Gen. 3:9), toen hij zich in de hof voor Hem verborg, en zei tot hem: 'Waar zijt gij?' Hij deed dit als Rechter en als Redder. We lezen hiervan in art. 17 van de Nederlandse geloofsbelijdenis, dat onze goede God Adam zocht, 'toen hij al bevende voor hem vlood, en heeft hem getroost, belovende hem Zijn Zoon te geven, 'die worden zou uit een vrouw, om de kop van de slang te vermorzelen', (Gen. 3:15), en hem gelukkig te maken'.

Je kunt de gebeurtenis bij de Jabbok ook zien als een soort examen voor Jakob. Stel je voor dat een leerling kans heeft gezien om door 3 jaar te spieken iedere keer over te gaan. Hij is gespecialiseerd in het spieken. Als hij zodoende in het examenjaar is aangeland, lijkt het wel of hij het toch maar goed voor elkaar heeft gekregen. En zo is Jakob met zijn bedriegerijen schijnbaar ver gekomen. Echter, schijn bedriegt... Tijdens het examen kan de leerling absoluut niet meer spieken. Dan valt hij door de mand en komt de werkelijke kwaliteit aan het licht. Het is nog maar de vraag of hij het examen later nog zal kunnen halen. Als wij staan voor het oordeel van God, en daar worden onderzocht, zullen wij dan niet te licht worden bevonden?! Is je paspoort wel getekend, o mens? Alleen het kruis op het paspoort voor de eeuwigheid geeft toegang tot de hemelse heerlijkheid. Als het verzoenend werk van Jezus Christus aan jouw leven is toegevoegd, zal het einde vrede zijn... zal het eeuwig vrede zijn! Ook aan het leven van Jakob moest Jozef worden toegevoegd, zodat hij in zijn laatste jaren in vrede mocht wonen in het land Gosen, in de nabijheid van Jozef. Let in dit verband op Hebr. 4:1-3a. In vers 3a lezen we: 'Want wij, die geloofd hebben, gaan in de rust...' Mag je nu al leven vanuit de rust in Christus?

Jakob voerde een wanhopige strijd bij de Jabbok. Waarom hield hij het zolang vol? Hij moest zijn zondige leven leegmaken en zichzelf uitleveren aan God. Alle houvasten in zichzelf moest hij opgeven. Weet je persoonlijk wat dit is? Hij moest God als God erkennen en ophouden om steeds weer zelf te vechten. Volgens Stortenbeker is leegmaken en loslaten één van de moeilijkste dingen voor een mens. Hij stelt verder: 'Het volgen van Jezus is zelfs onmogelijk voor een doe-het-zelver. Zo iemand heeft enorm veel moeite om de leiding van zijn leven in Gods handen over te geven.'

Toch is er nog hoop voor zulke hopeloze vechters. De directeur van De Hoop heeft ontdekt: 'Gelukkig worden de meeste mensen die zich krampachtig vasthouden aan hun eigenwaarde, op den duur te moe om door te vechten. Dat is het heilige moment waarop ze God kunnen ontmoeten.' Bij st. De Hoop is dit inderdaad nogal eens het

geval, maar hoe zal het zijn bij mensen die het Evangelie niet vernemen? Waar moet je jezelf dan aan vastklampen? Aan een duistere macht? Aan een fles drank? Aan de rand van de afgrond? Laten we dan toch uitgaan tot de mensen die dicht bij de rand van de afgrond zijn genaderd? Als je ze zoekt, zul je ze wel kunnen vinden...

Nadat de sterke Held Jakobs gewricht had verwrongen en zei: 'Laat mij gaan, want de dageraad is opgegaan, reageerde Jakob: 'Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent' (vers 26). Jakob heeft de kracht van God gevoeld. Hij heeft het in deze worsteling met God beseft, dat hij Hem echt nodig had. De Heere was hem te sterk geworden en had hem innerlijk en uiterlijk overwonnen. Jakob was ingewonnen en gaf zich gewonnen. Hij was overmeesterd en erkende God als zijn Meester, Die nu alles voor het zeggen kreeg in het leven van Jakob. In werkelijkheid was dit natuurlijk al zo, maar Jakob moest het persoonlijk (bevindelrijk) ook ervaren. God schakelt onze wil bij zijn reddend handelen niet uit, maar juist in. Wij moeten het eens worden met God! Geloven is 'amen zeggen' op Gods Woord en wil in ons leven. Hij heeft een gewillig volk tijdens Zijn heerkraft. De oude Jakob geeft nu eerlijk zijn naam op (in vers 27), daarmee brengt hij zijn ware identiteit aan het licht voor God: hij is de bedrieger, de zondaar...

En dan komt het wonderlijke! We lezen in vers 28: 'Toen zei Hij: 'Uw naam zal voortaan niet Jakob heten, maar Israël, want gij hebt u vorstelijk gedragen met God en met de mensen, en hebt overmocht.' God is genadig!

Hij heeft van Jakob 'Israël' willen maken! Israel betekent 'God strijdt'. Mijn Engelse Bijbel geeft de betekenis: 'Prince with God'. In het verband van de tekst kun je wellicht ook zeggen: 'Strijders Gods' of 'Overwinnaar Gods'. Ik denk dat het betekent: 'Strijder met God'. De Studiebijbel verklaart: 'God zegt dat Jakob gewonnen heeft, maar geeft hem een naam die betekent dat God wint. Zo kan Jakob verdergaan, als iemand die wint, omdat God met hem is en hem laat winnen. 'God strijdt' en 'u overwon' houden een belofte in... De naamsverandering houdt ook in een verandering in positie of karakter. Het is merkwaardig dat de oude naam blijft functioneren...'

Hoe kan nu iemand die verloren heeft toch overwinnaar zijn? Laat ik een voorbeeld noemen. Stel je voor dat een wereldkampioen boksen voor het nieuwe wereldkampioenschap in de ring staat tegenover een jonger iemand. Hij is al vijf jaar kampioen. Hij kan er weer 10 miljoenen dollar mee winnen. Tijdens de wedstrijd besluit hij dat het jonge talent van hem mag winnen. Hij geniet van de goede wedstrijd. Maar plotseling haalt hij te hard uit en de jonge bokser gaat knock-out. Ze proberen hem nog bij te brengen, maar uiteindelijk blijft hij uitgeteld liggen. De kampioen vindt het jammer, dat was niet de bedoeling! Nu ja, wat dan? Dan roept de kampioen naar het publiek en de jury: 'Hij heeft uitstekend gespeeld, volgens mij heeft hij gewonnen. Ik verklaar, dat hij de nieuwe wereldkampioen is!' Mag hij dat officieel wel zeggen? Nee, natuurlijk niet. De jury beslist dat hijzelf weer wereldkampioen is geworden! Wat kan de wereldkampioen nu nog voor de ander doen? Ik denk dat je het al weet... Hij mag hem wel de prijs geven! Hij geeft de prijs van 10 miljoen dollar. Dat is onverdiend, maar hij mag doen met zijn eigen geld wat hij wil.

Gelovigen ontvangen onverdiend de prijs. Zij mogen onverdiend 'overwinnaar' zijn.

Nu zit er eigenlijk nog een andere les in verborgen. Jakob en Israël zijn verenigd in één persoon. Jakob is 'de oude mens' in de gelovige en Israël 'de nieuwe mens'. Nu

wordt het verhaal duidelijker. De oude mens moet bestreden en ten onder gebracht worden en de nieuwe mens moet steeds meer opstaan in ons leven. Het gaat dus over 'de afsterving van de oude mens en de opstanding van de nieuwe mens', zoals we dat lezen in de Heidelberger Catechismus, antw. 88. Laat ik dit verduidelijken met een voorbeeld.

Het kan zijn dat iemand een dure sierstruik heeft gekocht in Japan. Hij heeft er 4000 euro voor betaald. De struik plaatst hij voor zijn raam in de voortuin. Er komen geweldige, mooie bloemen aan. Ze ruiken heerlijk. Vol verbazing blijven de voorbijgangers stilstaan bij het huis. De geur is op grotere afstand al te ruiken. De eigenaar is eigenlijk wel trots op de unieke struik. In de loop van de herfst verdorren en verrotten de bloemen en bladeren. Na de eerste vorst verspreiden de rotte bloemen een onaangename geur. De voorbijgangers werpen afkeurende blikken en halen hun neus op voor zo'n struik. Ze zeggen tegen de eigenaar, dat hij de struik beter maar kan opruimen. 'O nee,' reageert hij, 'dit is een dure en goede struik... let maar op, straks in het voorjaar zul je wat zien!' Hij verwacht er weer veel van, maar in het voorjaar wacht hem een teleurstelling: de nieuwe bloemen, in combinatie met het verwelkte gedeelte, geven een mistroostig aanblik; het is geen gezicht! Daarbij staat ook de geur de voorbijgangers tegen. Wat is er misgegaan? Dat is duidelijk. De eigenaar had de struik goed moeten snoeien. Hij wilde de grote plant zoveel mogelijk bewaren; hij dacht hem daardoor te sparen, maar dat pakte helemaal verkeerd uit. Het voorbeeld van de sierstruik kun je toepassen op het leven van Jakob en de gelovigen. Bij de Jabbok werd het verkeerde en het in eigen kracht uitgegroeide gedeelte weggesnoeid. Daardoor kon het nieuwe gedeelte 'Israël' juist goed en onbelemmerd uitgroeien. Je ziet ook bij de gelijkenis van de Wijnstok (in Joh. 15) dat de goede ranken moeten worden gesnoeid.

Samen met God mag Jakob overwinnaar zijn. Zo mag hij het 'overwinningsleven' in het geloof leven. Het was eigenlijk een goede, radicale snoeibeurt. Je leest in Gen. 35:10 dat hij weer de naam Israël krijgt. We lezen daar letterlijk: 'Voorts zei God tot hem: Uw naam is Jakob, uw naam zal voortaan niet Jakob genoemd worden, maar Israël zal uw naam zijn; en Hij noemde zijn naam Israël.'

Dit gebeurde nadat Jakob een goed schoonmaakbeurt gehouden had in zijn huisgezin en bij zijn mensen. Hij sprak tot hen: 'Doet weg de vreemde goden, die in het midden van u zijn, en reinigt u, en verandert uw klederen; en laat ons opmaken, en optrekken naar Beth-El; en ik zal daar een altaar maken voor die God, Die mij antwoordt ten dage van mijn benauwdheid, en met mij geweest is op de weg, die ik gewandeld heb' (Gen. 35:2-3). Vers 4 en 5 verhalen ons verder: 'Toen gaven zij Jakob al die vreemde goden, die in hun hand waren, en de oorsierselen, die aan hun oren waren, en Jakob verborg ze onder de eikenboom, die bij Sichem is. En zij reisden heen; en Gods verschrikking was over de steden, die rondom hen waren, zodat zij de zonen van Jakob niet achterna jaagden.'

Je ziet hierin dat Jakob de zonden in zijn huis bestreed en verwijderde en dat God voor Israël streed tegen de vijanden die te sterk waren voor Jakob en zijn mensen. Hierin ligt een les voor de gelovigen, die in het overwinningsleven willen leven. Wij hebben onze taak in deze zaak, hoe moeilijk de hardnekkige zonden in ons leven dan ook mogen zijn. Wij dienen ons te reinigen voor de openbaring van Gods heerlijkheid. We zien dit ook in Ex. 19 en 20, bij de wetgeving. Ze moesten zich ook heiligen voor God en daarbij hun kleren wassen.

Hieronder zie je afgebeeld hoe het leven van Jakob is verlopen. Hij is bemoedigd te Beth-EI en werd Israël bij de Jabbok, toen de 'oude Jakob' het verloor. Hij werd toen overwinnaar met God. De Mara's van Jakob veranderden in Elims.

Doordat het hout (van het kruis) in onze Mara's wordt geplaatst, ontvangen wij na beschadigingen steeds weer opnieuw een Elim.

